

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 „ — „ Na štvrt roka — — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpáť nedávajú.</p>
--	---	---

Revolúcia v Španielsku.

Po revolúcii v Turecku a Persku vypukla najnovšie revolúcia aj v Španielsku. Hlavné hmezo španielskej revolúcie je mesto Barcelóna v provincii Katalonia. Mesto toto má 533,000 obyvateľov, z ktorých 150,000 sú sami robotníci v nepočetných fabrikách na územi mesta stojácich. Medzi robotníctvom tohoto mesta od dávna už panavaly jednotajné štrajky, anarchistické sprisahania, atentáty s bombami a demonštrácie proti kláštorom a katolíckemu duchovenstvu. Pre hrozné výstupky socialdemokratov a anarchistov v Barcelóne veľmi často vyhlásené býva štatárium. Krom Barcelóny, hniezdom revolúcionárov sú v Katalonii ešte nasledujúce mestá: Parassa s 21,000, Marviesa so 24,000, Mataró s 30,000, Sabadell zaravnak s 30,000 obyvateľmi. Vo všetkých týchto mestách pracuje v početných fabrikách mnoho tisíc robotníkov, ktorí ako kdeinde nakazení sú socialdemokraciu a anarchizmom.

Ako povstala revolúcia?

Španielsko vede vojnu proti Kabylom v Marokku. Vojanská správa vyslala pomocné čaty na bojište pri meste Melilla. Disciplína v španielskom vojsku ako vôbec známo stojí na veľmi slabých nohách. Ako vojna s Kabyľmi vypukla socialdemokrati búrili proti nej a verejne ohlasovali antimilitarizmus. Následkom tejto agitácie, viaceri z posádky v Barcelóne zprotivili sa ist na bojište. Protiviaci sa odbojcov postavili pred vojansky súd a deviatich odsúdili na smrť a hneď aj zastrelili. *Socialdemokrati vypovedali na*

to všeobecný štrajk, napadli podniky v ktorých mali zamestnanie a zavraždili viacej fabričných direktorov.

Ukrutnosti revolúcionárov.

O ukrutnosťach revolúcionárov istý očitý svedok sdeluje nasledovné: Išiel som k morskému nábrežiu aby som vysadol na loď a previezol sa do Francúzska. Razom mi zostavily cestu veľké zástupy ludu. Vodcovia zástupov niesli na dlhých žrdách krvavé hlavy, poodťnané ruky, nohy a iné údy zavraždených ľudí. Množstvo ludu asi desať tisíc, spievalo socialdemokratickú pieseň Marseillaise. V tomto hroznom pochode nezastavili zbesnelých ukrutnikov ani mestskí policajti ani vyrukované vojsko, hulákajúc aké divé zvery tiahli ďalej až pred palác gubernátora, ktorý vtedy ešte nedal rozkazu k strielaniu.

Revolúcionári v meste a v predmestiach postavili šance a barikády z poza ktorých strielali neustále na policaj a na mestskú civilnu ztráž. V predmestí St. Martin natiahli cez ulicu saky z drótu, kone policajov zamotaly so v týchto sakoch a popadaly, po čom revolúcionári policajov nožmii zaklali.

Neslýchanou divokosťou zúrili revolúcionári proti kostolom a kláštorom. Najpeknejšie, starobylé kostoly podpálili a zhorely na prach, medzi tymito veľmi pekný kostol San Paolo. V predmestí «Puebla nueva» zbesnelá luza napadla kláštor, podpálila ho a mnichov zavraždila. Hrozne zúrili revolúcionári proti kláštorom mnišiek. Zavraždili viacej ako stovadsať mnichov a mnišiek a viacej ako tristo ich ranili a pokalčili.

Král' a revolúcia.

Španielsky kráľ Alfonz XIII. s jeho švagrom Don Fernandom a s ministrom zahraničia 30. júla zo San Sebastian dorazil do Madrida. Spojenci revolúcionárov v Madride pred kráľovským palácom zariadili hlučnú demonstráciu a medzi výkrikami a pískaním žiadali zastavenie vojny proti Kabylom. Španielsky kráľ bol posiaľ u ľudu veľmi obľúbený, táto demonstrácia proti nemu preto nemilo prekrapila vládu. Kráľ ostane v Madride kým sa revolúcia neutiši a ta presťahuje sa aj kráľovská rodina z letoviska v San-sebastiane. Pod predsedníctvom kráľa vydržiavaná ministerská porada na návrh ministerpredsedu Maura jednohlasne uzavrela že revolúciu v Barcelóne s pomocou vojska s najväčšou prisnosťou utlačí.

Poriadky vlády k utlačeniu revolúcie.

Na radu vlády kráľ vyzdvihol garancie konštitúcie. Bolo toto potrebné z tej príčiny bo socialdemokrati a anarchisti ako v Barcelóne tak i v mestách Reus, Alkoy, Kalavara a inde organizovali revolúciu. Vo veľa mestách vyhlásili štatárium a mnohých ktorých pri podpalačstve poľapili hneď aj zastrelili. Anarchisti odpovedali na toto attentátmi s bombami. V Barcelóne vyhlásili štatárium a k posilneniu posádky vyslali ta pešie vojsko a delostrelectvo. Revolúcionári po vyhlásení štatáriuma usporiadali verejný pochod s červenými u čiernymi zástavami a žiadali zastavenie vojny. Ako pomocné pluky dorazily do Barcelóny vyvynula sa tam po všetkých uliciach, nadevšetko v predmestiach bitka najkrvavejšieho druhu. Revolúcionári postavili všade pevné barikády, zkadial strielali na vojsko. Pešie pluky a delostrelci zaujali každú barikádu len po mnohých výstreloch z pušiek a kanonov, Revolúcionári socialdemokrati strielali z revolverov, anarchisti hádzali do vojakov bomby. V tejto krvavej pouličnej bitke, na ktorej súčasťnily sa aj mnohé socialdemokratické ženy **prišlo a život viacej ako štyristo ľudí.** V piatok 30. júla konečne nahliadli revolúcionári, že sa ďalej držať nemôžu a poddali sa. Sedemdesiat vývodných revolúcionárov, ktorých so zbraňou v ruke lapili postavili pred súd, odsúdili summárne a hneď aj zastrelili.

Kto zapríčinil revolúciu v Barcelóne?

Dľa hodnoverných zprávk revolúciu a Barcelóne organizovali socialdemokrati a anarchisti. V piatok 23. júla vydržiavali socialdemokrati v Barcelóne veľké shromaždenie a v tom uzavreli že k zahateniu vojny proti Kabylom vyhlásia všeobecný štrajk. To skutočne aj urobili. Ženy socialdemokratov chodily po fabrikách a svádzaly robotnikov, aby sa pripojili ku všeobecnému štrajku. Socialdemokraticki robotníci stavali po uliciach barikády, napadli policaj a vojsko, chytení boli pri podpalovaní kostolov a kláštorov. Socialdemokraticki robotníci vytrhali kolajnice po uliciach, poprekacovali vozne a zastavili verejnú premávku. V tomto diele socialdemokratom pomáhali anarchisti. Revolúcia v Barcelóne je utlačená a utiši sa zaiste cele Španielsko. Hrozné zločiny socialdemokratov ale zpáchané najnovšie v Barcelóne, zas len v prevom svetle predstavujú svetu celú socialdemokraciu.

Uhorski anarchisti.

Uhorskí anarchisti alebo snád lepšie povedano anarchisti v Uhorsku oznámili nedávno, že v mesiaci auguste vydržiavať budu kongress v Budapešti. Deň a miestnosť kongressu neudali.

Za potrebné držíme z tejto príležitosti v krátkosti zmieniť sa o týchto uhorských anarchistoch. Anarchistické zásady ohlasujú v Uhorsku revolúcionární socialisti a z Ruska dovan-drovaní židia len asi od dvoch desaťročí. V Budapešti majú sriadenu skupeninu. Členovia tejto skupeniny sú jednotliví nepokojní socialdemokrati, ktorí z rozličných príčin alebo dobrovolne opúšťili alebo prinútení boli opustiť odborné organizácie. Vodcom týchto anarchistov bol za jedon čas gróf Ervin *Batthyány*, ktorý z jeho pántva v Bögöte spravoval záležitosti anarchistov a vydával im jedny noviny. Milý gróf ten musel ale veľmi nepríjemné zkúsenosti mať s jeho anarchistami v Uhorsku bo ích opustil. Odobral sa do Anglicka, žije teraz v Londyne a anarchistom do Budapešte len jedon raz píše cez mesiac, keď ím peňaze posiela na jejích ciele.

Vodcom uhorských anarchistov je teraz Ka-

rol *Krausz*, ktorý v Budapešti utvoril skupeninu revolucionarných socialistov. Budapešťianski anarchisti vydržiavajú shromaždenia každý víťorok večer, vždy na inom a inom mieste. V týchto shromaždeniach drží vždy prednášku Karol Krausz. Nechýbajú pravda apoštoli aj z cudzozemska ktorí zavítajú vždy do takého shromaždenia a držia tam prednášky. Pre dovandrovaných anarchistov z Ruska drží Karol Krausz prednášku každý štvrtok. Musí teda v Budapešti mnoho tých ruských ubehlíkov byť, keď každý štvrtok vydržiavajú shromaždenia. Či vie o tom chýrna štátna policaj? Alebo snáď drieme a prebudí sa až vtedy keď anarchisti bombu hodia do policajného palácu?

Agitácia uhorských anarchistov rozprestiera sa ale nie len na hlavné mesto, bo majú už sriadené skupeniny aj v mestách: Kecskemét, Kunszentmárton a Zenta. Tu ako aj v hlavnom meste agitujú proti militarizmu. Z príležitosti anexie Bosny vydali tiež veľký plakát a protestovali proti annexii a vojne, ktorá Uhorsko. Rakúsku hrozila so Srbskom.

Uhorskí anarchisti agitujú predbežne len proti militarizmu a nehádzu ešte bombami. Proti vojsku agitujú, bo sa boja že ich poberú za vojakov alebo že im pre anarchistické prečiny dajú ovoňat puškový prach. Netreba ale čakať kým anarchisti aj v Uhorsku hádzať bndú bomby. Bezpečnosť života a majetku poriadnych a pokojných občanov proti anarchistom chrániť majú zakondarstvo a k tomu povolané vrchnosti.

Čo sa stalo s peňazmi socialdemokratov?

Socialdemokraticki vodcovia svábili, ba prinútili na tisíce robotníkov aby vstúpili do jejích tábora. Slúbili im polepšenie platov a zabezpečenie občianskych práv. Za tieto sľuby žiadali od zavedených robotníkov ku všeliakým veciam hrozné poplatky. Zavedeným robotníkom ale otvárajú sa teraz oči; vidia že im jejích vodcovia, ktorých slepo nasledovali nepomôžu ku väčšiemu zárobku a s veľkým krikom sľubovaným výhodám. Socialdemokraticki robotníci darmo štrajkovali, darmo zvädzali demonstrácie po uliciach, darmo márnili čas v shromaždeniach a prí ro-

zličných zábavách: sú ešte vždy tam kde byly predtým; stav jejích sa nepolepšil ba ešte zhoršil. Ponevác to, ačpráve už pozde nahliadajú, tie peňaze, ktoré ku všeliakým cieľom zaplatili do pokladnice socialdemokratickej strany, pýtajú včul zpiatky. Týmto spôsobom:

1. V odbornéj organizácii **kellnerov** hľadajú teraz tých asi 200,000 korún, ktoré 3000—3500 kellnerov a kucharov kávy cez tri roky zaplatili do fondu rezistencie. V spomenutej odbornéj organizácii ale nikto nič nechce vedieť o týchto peňazoch, ako cukor v káve, tak sa roztopily v rukách vodcov socialdemokratickej strany.

2. Odborná organizácia **holičov, barbierov**, ešte pred rokom mala v majetku 17,000 korún. Teraz nemá zhola nič. Kde sa podely tieto peňaze. To jedno je isté, že tých holičov málezíte oholili.

3. Nasledujú robotníci čo pracujú s **cementom** a žiadajú jejích 11,250 korún. Títo robotníci 2. mája b. r. vystúpili z Družstva staviateľských robotníkov a už vtedy žiadali aby im navrátili peňaze, robotníkom vydradčane tým cieľom, že im budu pomáhať keď nebudu mať prace a keď budu potrebovať podporu na cestu. Ponevác nahliadli že ten sľub bol len hnusný švindiel bo z tých peňazí nikto ani haliera podpory nedostal, preto vystúpili z Družstva a žiadajú aby im navrátili zaplatené peňaze.

4. Kde sa podely naše **peniaze**? Takto sa vyzvedajú robotníci pri cestách. Platili až im kosti prašfaly. Platili na fond bezrobotných a nedostali nikdy ani haliera. Vodcovia Družstva odkladali ich zo dňa na deň, preto aj vystúpili z toho Družstva. Nie len títo ale, sklári, kachliari a iní tiež ničeho nedostali. Predseda Alexander Garbai deputácií kachliarov keď žiadaj svoje peniaze povedal «kuš» a potom ich po priateľsky vytisnul z miestnosti, zastupiteľov cementárov zas ohriaknul že oni nikoho nezastupujú. Pri takomto zaobchodení s oklamánymi robotníkmi nikto sa tomu nemôže diviť, že títo zavedení ľudia v jejích zúfalstve volajú: Kde sa podely naše peňaze?

Kde sa tieto krvútne zaslúžené peňaze uboheho robotníctva podely o tom by vysvetlenie vedeli dať jedine socialdemokraticki vodcovia, ktorí na nich sedia jestli ich nestroviť na ciele

strany a iné veci. Táto správa robotníckych peňazi označuje ostatne celú socialdemokraciu a predstavuje ju zas v jej pravom svetle. Po takýchto tvpkých zkúsenostach nief divu, keby podajedon robotník so Schopenhauerom prišiel na tú myslieuku: «Ludia sú už ozaj natoľko zhubení, že jedon z druhého odrezaf chce kus sadla, aby si nim bôty namastil».

Podmanenie povetria.

Ludia sú niako neni spokojní na tejto zemi. O tomto svedcia užasné vynalezky predošlého stolesia a prítomností. Duch človeka podmanil si zem na jej površí a v tmavých hlbínach. Tomu ale ešte neni dost. Čihá teraz po vyššom a ide si podmaniť i samé povetrie. K podmáneniu povetria vynalezajú stroje rozličného druhu, vzducholode a aeroplany. Nejedon tých vynalezcov zaplatil už životom jeho odvážlivost, to ale neodtrašilo druhých a ľudia v podmanení povetria pokračujú ďalej. Najväčších úspechov v podmanení povetria, zdá sa dosiahol gróf Zeppelin. Takmer celý a dlhý život svoj obetuje pokusom, cieľom podmanenia povetria. Od predávna pracoval na zostavení takej vzducholode, ktorou by nesmierne dialky a výšky všehornyr preletieť mohol. Podarilo sa mu to zčiasťky. Radosť jeho ale netrvala dlho. Hroznou usilovnosťou, veľkými obetami a vtipne zostavená vzducholod predošlého roku, takmer na hranici vytýčeného cieľu chytila sa plameňom a zhorela na popol. Gróf Zeppelin zostavil na to druhú ešte dokonálejšiu vzducholod a dal jej meno Zeppelin II. Odvážlivý podmaniteľ povetria touto vzducholodou pustil sa minulého týždna na cestu o ktorej podávame nasledujúcu zprávu:.

Vzducholod «Zeppelin II.» v sobotu 31. júla ráno o 4. hodine 45 minútach sa povzniesla vo Friedrichshafene do povetria. Okolo 5. hodiny videli ju preletieť nad Ravensbergom. Už vo včasných raňajších hodinách sišlo sa v Mánzelle veľa tisíc ľudí okolo šóp pre vzducholode a s výkrikmi «hurrah!» sa dívali na vyletenie vzducholode. O 6. hodine 36 minútach vzducholod, ktorá musela zápasíť so silným západným vetrom, videli nad mestom Ulm. Dialka medzi Friedrichshafenom a Ulmom činí 100 kilometrov. Túto cestu vzducholod «Zeppelin II.» pre-

konala za 1 hod. a 54 minút, bárs ju tam zastihla búrka. V blízkosti Seidingenu balón «Zeppelin II.» za isty čas konal cvičby v povetrí a potom letel ďalej smerom ku Göppingenu. Po pol 10. hodine vzducholod nad Cannstadtom preletela Neckarskú dolinu bez toho, že by bola šla popri Stuttgartu. Do Frankfurtu vzducholod popoludní o 2. hodine prišla, čo obyvatelstvu daly na vedomie výstrely z mažiarov.

Obecenstvo, ktoré prichodilo i na osobitých vlakoch, opanovala neopisateľná radosť a táto bola ešte väčšia, keď vzducholod preletovala ponad zástavami ozdobené domy. Hudobné sbory hraly nemecké hymny a vlastenecké piesne, ktoré obecenstvo i spievalo. Keď sa vzducholod zjavila nad tým miestom, kde mala sletieť, znova zadunely výstrely z mažiarov a radosť obecnstva neznala hraníc. Gróf Zeppelin máchajúč čiapkou ďakoval za srdečné ovácie a aby dokázal, že jeho vzducholod možno riadiť, vyše hodiny tie najrozličnejšie manevre konal v povetrí. Radosť prítomných za každým pohybom vzducholode len vzrastala, ale najväčšia bola vtedy, keď sa vzducholod o pol na 4 hodinu spustila na vopred označenom mieste. Medzitým dunely kanóny a obecenstvo jasalo od radosti. Keď vzducholod sletela, grófa Zeppelina pozdravili hodnostári. Ale ľud sa nechcel utíšiť dotiaľ, kým grófa Zeppelina nepočuje, načo tento hlboko dojatý vyslovil vďaku obecenstvu za páru nemajúce oslavovanie. O príchode vzducholode Zeppelin II. hneď upozornili cisára Vilhelma, ktorý v svojej odpovedi zablahoželal grófovi Zeppelinovi a dal výraz tej svojej nádeji, že túto vzducholod onedlho aj obyvatelstvo hlavného mesta nemeckej ríše bude môcť pozdraviť.

POLITICKÉ CHYRY.

Marné sny.

Milán Hodža má ťažké sny. V prítomných horúčostach sníva sa mu o fúzii mamelukov Kossúthovských, Andrássovských i Iudáckych. Proti tejto fúzii «čvachovských vraj darmožrácov» Milán Hodža zamýšľa utvoríť — blok Iudu. Pán Milán Hodža by mal z vlastnej

zkúsenosti vedieť, že medzi Iudákmi darmo hľadá mamelukov. Mameluci čo za práva Iudu už od dávna ani ústa neotvorili v sneme a snemové zasadnutia obchádzajú, nachodia sa vo vyberaných exemplároch v tej strane ku ktorej on patrí. Ako ostatne ten blok Iudu o ktorom sa pánu Hodžovi sníva vyzerať bude aj to povieme tak jemu ako všetkým ktorých sa týka v nasledujúcom:

Návrh pána Hodžu prijali vraj v ústrednom výbore v Turč. sv. Martine, ako aj na sedliackej porade v Pešti, prijaly ho vraj aj maďarské strany mestanské, sedliacke i robotnícke. Nebude to teda blok Iudu o ktorom sa pánu Hndžovi sníva, lež blok červených sociáldemokratov.

Aký kruh účinkovania má náčelník generálneho štábu.

Jeho veličenstvo kráľ, najbližšie porobí poriadky ohľadom postavenia a účinkujúceho kruhu náčelníka generálneho štábu. Náčelník generálneho štábu nabudúce nebude pomocným medzítokom spoločného ministra vojny, teda mu nebude podrobeným, ale v istých pádoch bude jeho radcom. V posledné časy sa totižto vyskytla potreba sriadenia potyku spoločného ministra vojny s náčelníkom generálneho štábu a toto stýkanie sa chce jeho veličenstvo usporiadať. Vo vojenských záležitostiach, tak, ako posiaľ, aj nabudúce spoločný minister vojny bude rozhodovať. Povinnosťou generálneho štábu je robiť a prevádzať potrebné poriadky ohľadom priprav ku vojne a hlavných veliteľov vo všetkých strategických, taktických a administratívnych záležitostiach podporovať. Pravdepodobné je, že tieto novoty a menovité zodpovednosť náčelníka generálneho štábu aj v delegáciách prídu do reči.

Z CUDZOZEMSKA.

Cár vo Francúzsku. V námornom francúzskom meste Cherbourg 31. júla ruský cár Mikuláš stretol sa s prezidentom francúzskej republiky Fallièresom. Ruské válečné lode v sobotu popoludní o 2. hod. 20. min. priplávaly do Cherbourgu, načo prezident Fallières v spoločnosti ministrov a ruského veľvyslanca šiel na ruskú cársku jachtu «Standard». Fallières privítal ruský cársky pár a pozval cára, aby prehliadol francúzsku flottu. Nato cár v spoločnosti Fallièresa šiel na francúzsku válečnú loď «Galilei», z ktorej potom prehliadli francúzsku flottu. Prehliadka trvala pol hodiny. Cár Mikuláš sa vrátil na jachtu «Standard» a odtiaľto šiel na francúzsku válečnú loď «Verité», kde prezidentovi Fallièresovi vrátil návštevu a za hodinu sa s ním zhováral.

Večer na francúzskej válečnej lodi «Verité» na počtu ruského cárskeho páru bola hostina, na ktorej Fallières a cár vyniesli na vzájom zdravice.

Vojna Španielska s Kabyľmi. Pri meste Melilla v Marokku trvá ešte vždy krvavá vojna s Kabyľmi. V bitkách minulého týždňa padlo viacej sto Španielov a vyše

6000 Kabylov. Na podporu rodín do Melilly poslaných rezervistov a ranených vojakov zaviedli v Španielsku sbierku. Kráľovná Viktoria Ena darovala 25,000, vdova-kráľovná Kristína 15,000, princezna Maria Terezia a princ Ferdinand 10,000 pezetov.

BESEDNICA.

Pieseň o sojke.

(Bájka).

— Velebný otče! Ja som mnoho slyšal o múdrosti jeznitov, ale to neráčite vedieť, že prečo sú moje vlasy také čierne, kdežto moje fúzy a brada sú celkom sivé.

— Lebo pán veľmi málo rozmýšľa, ale nadmieru veľa tára.

— Prosit! Bolo vám to treba?...

Pán Mrva s trpkým úsmevom povedal nato, ženie!

Jeho manželka zas od hanby a mrzutosti zapýrená, jednostajne len to omáľala.

— Prosit! Bolo vám to treba? Ale teda vždy vám melú usta či treba či nie. Potom aspoň aby ste niečo vedel! Ale ste hlúpy, jako krajinská cesta!...

Pán Mrva ale len sa usmieval ďalej, tak trpkou, jako obyčajne.

Ale keď žena vyšla zaškrípala zubami a veľmi sa udrhel po stehne, jako kto je veľmi najedovaný.

— Tisíc okovaných, hadie plemä! Len takto sa jej môžem oslobodiť!

V kuchyni rozbilo sa čosi.

— Jako v nej vre?!...

— Čujete vy Mrva, jestli pojdeme dnes do spoločnosti a zas tam bude kňaz, jakosi nevyrukujúte s vašimi háklivými otázkami!

— Prečo, unuje vás to?

— Ó radnej až priveľmi zabáva! Ale ohľadom na to že váš koniec nezvyknul byť zábavlivý!

— To nemôžno vedieť! Ešte môže byť!...

— Velebný otče! Máte-lé dobre štiplavé anekdoty? — pýtal sa Mrva.

Starý františkán veľmi sa divil.

— Potom načo by byly dobré?

— Čhcem sa rozsobášit s mojou manželkou.

Starý františkán ešte väčšmi sa divil.

— Teda jako to mám rozumieť? Štiplavé anekdoty... rozsobáš... Neondite!

— Ani zpolovice nezartujem, velebný otče! Šak uvidíte koniec! Len oto vás prosím, keď sa budem volačo pýtať, teda odseknite, tak, jako len viete!...

— Velebný môj otče, povedzte mi prosím najväčší zázrak zo sväteho písma.

Dobrý františkán začne rozmýšľať. Mrva však nečaká na jeho odpoveď:

— Dľa mojej mienky ten, že Eliáš prorok na ohnivom voze cestoval do neba a ešte len ani sa neupiekol.

— Dľa mojej mienky ešte väčší zázrak bol ten že Balaamov somár sa ozval na púšti, bez toho žeby sa ho boli pýtali.

Mrva čítil na nohe silné, trápne šľapnutie. Bola to noha jeho manželky.

— Bolo vám to treba vy špalek?! Celý svet vás vysmeje preto, že jaký veľký somár ste, a ku tomu môj manžel!...

— Pán fiškál, chcem sa rozsobášiť s mojím manželom! Mrva je veľká mrva v mojom oku!

— Ozaj, ozaj! A prečo?

— Lebo je nadmieru hlúpy a nesmierne veľký somár!

— Odpustite, pani maja, to nikto o ňom neuverí a pravdepodobne ani vy sama! Potom na čom ste sa pohadavali, jestli smiem vedieť?

— Pomyslíte si, na anekdotách! Na všetky strany provokuje anekdoty, potom nemilosrdne ho zvaria, ukrutne zbijú po čiernu zem. Mamlas nevie odseknúť, tak slabá firma je a vždy zostane v hanbe. Toto ma mimoriadne mrzí! Nežli by som mala byť manželkou takého chruňa, pojdem širým svetom.

Chudera Mrvová začala napájať myšii: slzy vo veľkých kvapkách jej tiekli dolu a s upenlivým zrakom čakala na fiškálovú odpoveď.

— V zmätku som pani moja! Jako fiškál, nemal bych sa s vami trápiť, ale ponevác ste manželka dobrého mojeho priateľa, vaša vec veľmi mi leží na srdci.

Mrvová včul už chytiac si hlavu do obidvoch rúk, nariekala.

Fiškál však veľmi dobre ju znal.

— Pani moja! Viete vy pieseň o sojke?

— O čom, o sojke?

— Ano, ano; o sojke.

— Nevie! Ani som neni zvedavá na ňu! — a s rukami činila odháňajúci pohyb.

— Ba či ozaj? — pýtal sa fiškál posmešne a hneď doložil:

— Vtedy vám nepoviem!

Mrvová namrzená opustila fiškála...

— Bratku môj, pred chvíľou bola u mňa tvoja manželka, chce sa s tebou rozsobášiť.

— Radšej dnes, jako zajtra!

— Nono! Obidva by ste obanovali!

— Ja nie!

— Ba veru!

— Mám už dosť toho dobrého!

— Ale nie z manželky!

— Nájdem si druhu!

— Ano, ale to už nebude — tvoja manželka?

— Teda bude — moja žena!

— Nie, veru aj tej len polovička!

— Nuž a tá kolko bude?

— Muž tá tí bude len pani iné nist!

— Unuješ ma s tvojím mudrovaním!

— Nuž či vieš pieseň o sojke?

— O čom o sojke e

— O čom, o čom: o sojke!

— Čo bych vedel! Odkiaľ bych to mal vedieť?

— No opýtaj sa len tvojej manželky!...

Mrvová s hnevom hladela na svojeho manžela.

— Čujete, vy výborný vykladateľ anekdot, či viete pieseň o sojke?

Mrva bol vo veľkom zmätku ale to nedal zbadaf.

— Ja viem! Aj bych vám ju povedal, ale vás nechcem — obrazíť!

— Teda ju prehlňte a čušte s ňou! Dosť, keď vy mamlas...

— A vy, pani veľkomožná?! Vy snád ste ostala múdrejšia od toho, že neviete? No teda keď sa popukate, nepoviem vám tu pieseň.

— Povie ju iný!

— Probujte, nech vás vysmejú!

— Už jako mňa? Ja som neni vy!

— Mrvová tri noci nespala: tak veľmi jej vrtala boky tá sojka.

Pozdejšie aj utekala ku ich fiškálovi a skoro mu vyklala oči s parazolom, taká najedovaná pribehla k nemu.

— Vy ste ma držal za blázna! Každého som sa pýtala o piesni o sojke, nikto nevie o nej ništ. Môj pán, ten vie, ten naničhodný, ale to tají, jako svoj hriech. To hovorí, že ma nechce obrazíť. Teda čo je mňa po sojke? Jako ja prídem do piesne o sojke?

— Až veľmi vás je do nej!

— Jako? Hneď sa vyjadrite!

— Sojka pochyťí jedno slovo, alebo vetu a pozde-
včasne, horami-dolami to škrečí a sa vypytuje. Ráčte sa len ďalej vypytovať, keď ale — prstom ukažu na sojku a konečne aj vašim opravdovým menom oslovia toho zlatého vtáka...

Mrvová zbledla. Parazolom udrela fiškála po uchu a utiekla bez pozdravenia.

— Bratku môj už máme sojku! — povie fiškál Mrvovi. Neboj sa, nebude fa tá viac s anekdotami namrzaf! Náležite som poučil tú malú pošetilú mamu, ale ma aj páli moje favé ucho!

— Teda vlastne jaká že je tá nota o sojke?

— Choď domov opýtaj sa tvojej polovičky, tá už vie!

— Nedrž ma za blázna!

Jasné ľuče letneho slnka posledné dopekaly na unávené dedinské hlavy a tmavá večerná zora na dostaveničku volala dedinskú malopočetnú inteligenciu. Mrvová ale nechystala sa ta, bár ju manžel k tomu nahováral.

Mám snád aj ja ostať doma a za spievať ti tú pieseň o sojke?

Mrvová usmievala sa zlostne.

— Oh, vy pol nohavica! Mňa ako ženu ste len raz oklamal ale vás chudáka blázna koľko razý už zvarilí... kňaz... notár...

— Vždy som sa ale volačomu naučil a nedbám na štípanie a na rany. Ale vy, vďaka zázraky činiacej sile prírody, premenila ste sa na sojku, bez toho, žeby ste sa bol a niečo naučila... Gratulujem vám ku tej premene.

Mrvová nervozne vyskočila zo svojho miesta, ruku prílepila mužovi na usta a tak sa túlila ku nemu.

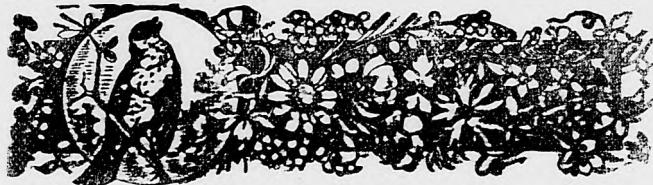
— Ani muk o tom! Ani muk viac!

Ani vy? Vtedy ani ja! Toto nech bude posledné slovo!...

— Ani ja!... Ale preto nech nehovoré, po arabský, kto nevie arabský.

K našemu vyobrazeniu.

Naše vyobrazenie predstavuje nám ako nový sultán, alebo cisar turecký veze sa a dolu zas v sprievode hodnostárov pešky ide do mečetu (chrámu) Eyur ku slávnosti opásania mečom. Slavnostné opásanie nového sultána mečom je tolko ako u nás korunovacia.

CHYRNIK.

Letovanie jeho veličenstva kráľa. Arcikňažna Maria Valeria minulý týždeň prišla do Ischla. Jeho veličenstvo kráľ svoju dcéru a jej dietky čakal na perone železničnej stanice. Kým sa kráľ shováral so svojou dcérou, malí vnuci šli do dvornej čakálne, aby pozdravili svoju tetku kňažnu Gizellu a bratranca knieža Konráda. Jeho veličenstvo s veľkým pôžitkom počúval rozprávanie svojich malých vnukov, že ako sa im cestou vodilo a 3 ročuú Matildu zodvihol a viackrát ju bozkal. Potom sa s Mariou Valeriou na otvorenom dvornom hynťove zaviezol do cisárskeho kaštieľa. Franc Salvator tiež prišiel do Ischla, kde slávi devätnásty výročitý deň svojho manželstva s arcikňažnou Mariou Valeriou.

Výročitý deň voľby pápeža. Vo stredu 4. augusta bolo 6 rokov čo slávne panujúci pápež Pius X. zaujal prestol sv. Petra. Po celom katolíckom svete modlia sa v tento deň za svätého ota.

Sňatok. Minister vnútorných záležitostí gróf Julius Andrassy vzal si za manželku vdovu po svojom bratovi grófovi Teodorovi Andrassymu, rodenú grófkou Ellu Zichy. Civilný sobáš bol v matrikárskom úrade II. okresu hlavného mesta, cirkevný sobáš ale vo farskom kostole II. okresu.

40 ročné kňazské jubileum. Franc Schiffer praelát kanonik ostrihomsky, Mikuláš Kovách dekan farár bogdanovský, Alois Tagányi farár vittensky, Ignác Gond

dekan farár stupavský, Mikuláš Oláh farár gajarský, Anton Nemes farár sándorfský, 40 ročné jubileum svojho vysvätenia za kňazov slávil 27. júla na milostnom sv. mieste v Maria-Celly. Jubilantov pozdravili z tejto príležitosti početné priatelia a známi v listoch a telegrafične. Aloisovi Tagányimu farárovi vittenskému poslali listovné pozdravenia: vysvätený biskup dr. Medard Kohl, Ferdinand Sándorfi dekan farár lopašovský, Plechló dekan farár katlócsky, Novák farár svätójurský, Zigmund Lelkes okresný notár vittenský, Alois Behunek farár lančarsky a viaceri iní. — Vp. Fr. Richard Oswald, dekan a farár na Teplej, v Tekove, dňa 26. júla slávil štyridsiaty výročitý deň svojho kňazstva. Osvald pri svedomitom a príkladnom plnení svojich povinnosti kňazských vyvinul veľkú literárnu činnosť, obzvlášť na poli katolíckej cirkevnej spisby. Vydal mnoho dobrých cirkevných kníh, ktoré sú značne rozšírené. Dlhé roky bol redaktorom Kazateľne pri ktorej čo príloha vychodily Literárne Listy, v ktorých neraz uverejnené boli pozoruhodné články o vzdelávaní reči slovenskej. Osvalda z tejto príležitosti listovne i telegraficky pozdravili mnohí jeho ctitelia prajúc mu dobrého zdravia k ďalšej jeho činnosti.

Chýry z arcibiskupstva ostrihomského. Dr. Franc Iehlicska budapešťanský kaplán v Tabáne vymenovaný je za duchovného ku kláštora mnišiek Sv. Srdea. — Dr. Karol Károlyi kaplán dorogsky poslaný je za kaplána do Tabána. Za hlavnómestských katechetov sú vymenovaní: Mikuláš Bobár duchovný na dočasnóm odpočinku, dr. Rudolf Sztreda duchovný kláštora mnišiek sv. Srdea, Ján Szabó kaplán misérdsky, Eugen Fray kaplán rimócsky a Zoltán Török kaplán nógrádmarcalský — Novovysvätení poslaní sú za kaplánov: Koloman Trinkl do Doroga, Árpád Józsa do Rimocza, Jozef Tiefenthaler do Misérdu. — Jozef Senigla kaplán garamujfalušský 29. júla zomrel v Hodonine v 34 roku života svojho.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie; ktorý na štyri týždne odcestoval do Reichenhallu i tento krátky čas potrebného odpočinku netrúva bez arcipastierskej účinnosti. Minulý týždeň totiž utešený list upravil na cirkevnú radu mesta Sátorajjauhely s tým vyzvaním aby sa usilovala petronáž (ochranu) opustených dietok a žien utvoriť na území mesta. Cirkevná rada radostne prijala arcipastierske toto upozornenie a uzavrela, že aknáhle do poriadku príde s kostolom utvori ochotne aj spomenutý patronáž. — Ján Hoban biskup z Clevelandu v Amerike z Prešova prešiel do Košic, kde osvieteného pána biskupa nenajdúc doma navštívil biskupskú residenciu, duchovenstvo stredišťa a sidelný chrám biskupský kde aj sv. omšu slúžil. — Dr. Engelbert Mázy hlavný direktor gymnazialných škôl okresu košického edcestoval z Košic a 20. augusta z príležitosti krajinského sviatku sv. Štefana prvého apoštolského kráľa Uhorska bude držal slávnostnú kázeň korunovačnom chráme kráľa Matiaša v Budíne. — Kostol Ducha sv., tak rečený chudobných je už celkom v poriadku. Malovku vkusne pre-

viedla prešovská firma Koch a Bäümel. Viacej predmetov aj zdarma malovala spomenutá firma. Potrebný je do kostola ešte hlavný oltár a organ, ktoré obetavosť horlivých veriacich zaiste tiež čoskoro zaopatrí. Dr. Ferdinand Bernolák, za prednášky v zime vydržiavané prisúdený mu honorár 80 korún daroval spolku katolíckych tovaryšov. — Spolok kresťansko sociálnych robotníkov žiadal už od dávna pre robotníkov svojho Družstva kresťanský potravný spolok. Franc *Dávid*, krajinský organizátor kresťanských spolkov z poverenia Stredišťa 25. júla prišiel do Košíc a držal veľmi peknú oduševňujúcu reč v miestnosti kresťanských socialistov, následkom ktorej uzavreté bolo utvorenie konzumu, do ktorého vstúpilo hneď viacej sto kresťanských robotníkov. — Grófká Paula Eszterházy rodené Heléna grófká Andrassy pre nemocných a na chlieb chudobných sv. Antona Paduanského darovala 50—50 korún. — Ondrej *Magócsy*, titulárny kanonik, vicedekan a farár zo Szepesi z plnomocenstva osvieteného pána biskupa 18. júla posvätil zvon v obci Szászfa za peknej slávnosti. Julius Regéczy farár z Krászno Kvajda na tento zvon už od dávnejšieho času sbieral milodary a Boh požehnal horlivosť verneho sluhu svojho.

Chýry zo Sáriša. *Prešov:* Katolícky kruh Rákócziho 1. augusta zariadil mimoriadne veľkú zábavu vo vlastnej zahrade. Ku tejto zábave dostavili sa katolíci každého stavu vo veľkom počte nielen z mesta, lež aj z okolia, prítomní boli aj viacerí duchovní. — Vystavenie mestskej nemocnice pre nedostatok peniazí odročené je na vhodnejší čas. — Nemoc trachóma (nebezpečná choroba očí) v minulom polroku medzi našimi ľuďmi vystúpila v troch pádoch, medzi cudzými ale ochorelo na ňu 19 robotníkov. — Národnáriksi vodcovia Skyesák a druhovia všemožne pracujú na tom aby horliví veriaci slovenského jazyka nesúčastnili sa IX. Sjazdu katolíkov Uhorska v Segedine. Balamutia ľud tým, že bojujú za vieru katolícku, kdežto sú celkom v pazúroch socialdemokratov. Veriaci ľud slovenský ale na štastie už otvára oči a poznáva svojich zvodcov. — Spolok domorodých amerických robotníkov uzavrel vyzvať zamestnávateľov v Amerike, aby všade kde sa nachodia domorodí robotníci, len týchto brali do roboty nie ale vysťahovalcov, keby hneď aj za lacnejšiu cenu pracovali. Konzul uhorsko rakúsky oznámil vláde, že vysťahovalci teraz pri žatve a stavani železníc majú este robotu v jaseňi ale nebudú viac žiadnej mať. — Minister vyučby na známosť dal školským vrchnostam, že peňaže ako školské pokuty vymerané a vybrané prináležia školským stoliciam. — *Kőszeg:* Hrozný požiar zúril tu 24. júla a v kratkom čase zničil polovicu obce. Zhorelo 50 domov a aj starodavný kostol. Podobný požiar zúril v tenistý deň aj v obci *Kapi* kde zhorelo päť domov s pobočnými stavaniami. — *Palomza:* Adalbert *Dragáner* tunajší farár, krajinskému muzeumu daroval 300 kníh a 42 ročníkov novin. Správca muzea za tento dar poďakoval sa v peknom prípise. — Na území stolice šarišskej zúri sviňský dúl v obciach: Töltszék, Sós-

gyülvész, Kapinémefalu. Patričné vrchnosti, k zahateniu dúlu vydaly zodpovedné nariadenia.

Chýry zo Spiša. Mesto *Levoča* zdvihne k obnoveniu vodovodu 60 tisíc korunovú požičku. — V krásnom podtatranskom kúpeli Tátraszéplak dňa 20. júla zhorela kaviareň i bazar. — Vo Spišských-Vlachoch (Szepesolaszi) dňa 18. júla sedem stodôl zhorelo. — Vo Švedlériu štyri ročný synáček úradníka Samuela Kleina do mlynskeho potoka padol a sa utopil. — Vo Veľkom Lipniku vdova po Michalovi Krupinski dňa 18. júla v noci v opilom stave z lavky padla do mlynskeho potoka a tam skončila život svoj. Hľa nová obeta prekliatej pálenky! — Vo švedlérskom lese bol dňa 20. júla oheň, škoda obnáša 7600 korún. — K podolinskému gymnáziumu piaristov, vymenovaný je nový direktor asice Pavel Mondik. — V Nižnom Šmeksi bolo do 17. júla 243, v Barlangligete do 18. júla 1187, vo Feketehegyu do 14. júla 240, v Šmeksi bolo do 17. júla 2239, v Tátraszéplaku do 14. júla 1128 kúpeľných hostí Spišsko sobotskeho advokáta Alexandra Littmanna (žida) na tri mesiace vyzdvihli z pravotárskeho zamestnania. — V Starej Lubovni dňa 22. júla zomrel okresný lekár Ignác Hercz v 76. om roku života svojho. — Že vskutku sú anjeli strážcovia, ktorí nás, zvláštne naše deti chrania, dokazuje i nasledujúci pád: V meste Gölniebánya poltreťa ročný synáček hostinského Jozefa Schmiedta dňa 22. júla z výšky šesť metrov zpadol z obloka na kamennú dlažbu a zhola nič sa mu nestalo. — Vo Smizanoch dňa 24. júla popoludní strašný oheň zúril. Následkom silného vetra za jednu hodinu zhorelo 60 domov s pobočnými stavaniami. Len náramné veľkému dažďu možno ďakovať, že nezhorela celá obec. Aj kostol a škola zhorely. Veľkému požiaru padol v obeť aj starý krajčir Cseh, ktorý sa nevládal z horiaceho domu oratovať a zadusil sa v pitvore. V ňom ztratil lechnický pán farár svojho otca. Jedno dieťa sa nebezpečne popálilo. Aj moc statku zahymlo v ohni. Škoda obnáša výše pol millióna korún. — Vo Forbachu dňa 25. júla istý Ján Mitnik, v pomútenosti rozumu do studne skočil a tam zahynul. — Veľká je nádej, že sa podolinsko-orlovská železnica na budúci rok už stavať bude. — Minulého týždňa boly u nás vo dne veľké horúčosti, okolo poludňa ukázal teplomer na slnku aj 30 stupňov; daktoré noci boly ale veľmi chladné, boly také noci, keď len päť stupňov tepla bolo.

Utopil sa vo Váhu. Ondrej Zelina robotník pri Glesingerovskej pile v Hrádku (stol. lipt.) rodom zo Sliacha sa minulú nedeľu pred večerom trochu podnapitý šiel kúpať do Váhu. Skočil z brehu poldruha metra vysokého do vody a spadol bruchom na jeden kôl vo vode, na ktorom sa tak údrel, že plávať nevládal a prúd ho zavliekol do 5 metrov hlbokoj vody, v ktorej sa utopil. Keď ho na blízku sa kúpajúci ľudia vytiahli z vody, bol už mŕtvý. Nešťastného človeka oplakáva manželka a dvoje malých detí.

Falošný gróf. Pred šiestimi rokami sa stalo, že žandarsky strážmajster Ondrej Komlósi na železničnom

Mahomed V. nový cisar turecky.

nádraží v Hatvane chytil podnotára liptovskej stolice grófa Ladislava Matusku, lebo cestoval s falošnou kartou. Vyšetovanie ustálilo, že Matuska neni gróf a že falšoval aj svoj diplom, na základe ktorého ho stolica liptovská vyvolila za svojho úradníka. Matuska vtedy za tieto falšovania dlhší čas sedel vo väzení. Odtedy, ako sa vyslobodil nebolo o ňom počuť. Svoju manželku, ktorá bola učiteľkou a dietky zanechal. V Segedíne pred niekoľkými týždňami odhalili jedného veľkého švindlera, ktorý sa tam volal Vincentom Blumom, vydával sa za veľkoobchodníka a bankára a týmto spôsobom mnohých ľudí poklamal. Vincenta Bluma volali minulý týždeň ku policajnému kapitánovi, u ktorého práve vtedy bol náhodou aj tajný policajt Ondrej Komlósi, ten istý, ktorý pred šiestimi rokami bol žandárskym strážmajstrom v Hatvane. Keď Komlósi zazrel žávratníka, zvolal:

— Veď je toto gróf Matuska.

Odhalený klamár predbežne ešte tají, že by on bol totožný s falšovateľom listín «grófom Ladislavom Matuskom.

Jeden million dollárov falošných peňazí. Z New-Yorku oznamujú, že tajní policajti amerických Spojených Štátov prišli na stopu ohromného falšovania peňazí. Jedna peniaze falšujúca banda totižto jeden million dollárov falošných peňazí pustila do obehu. Tajná polícia hľadá falšovateľov peňazí a už im je aj na stope. Z vyšetovania vysvitlo, že falšovateľov peňazí treba hľadať v Brooklyne a v niekoľkých menších mestách štátu New-Jersey a síce medzi tam bývajúcimi Talianmi. Z vyšetovania ale aj to vysvitlo že falšovania robia v Taliansku a odtiaľ ich posielajú do Spojených Štátov. Sú to výtečne napodobnené papierove peniaze, ktoré by ešte aj odborný znalec ľahkopovažoval za nefalšované. Správy viacerých železničných čiar zakázaly svojimi medzítkami aby pri odpredávaní povozných lístkov dvadollárové bankovky prijímali.

Vyznačený učiteľ. Minister vyučby gróf Apponyi na odporúčanie administratívneho výboru stolice nitrianskej učiteľovi Jánovi *Dobrovitsovi* v obci Nyitraesehi udelil 250 korún ročitého doplnku platu, čo horlivému a zaslúžilému učiteľovi zákon zabezpečuje. Dobrovits, si toto vyznačenie úplne zaslúžil, lebo nielen že v škole pri vyučovaní a vychovávaní dietok verne konal svoju povinnosť, ale celej obci bol oddaným učiteľom. V svojom slobodnom čase s výsledkom opatroval obecnú stromkovú školkú a v svojom včelíne bárskom dáva praktické rady, že ako treba včelárstvo prevádzať. Od 24. rokov je obecným výborníkom a ako takýto tiež činnú účasť bere vo vedení obecných záležitostí.

Gazdovská akcia v Trenčianskej. Hornoviediecka expositúra ministerstva orby v Ljetave založila gazdovský kruh, do ktorého sú zahrnutí mali gazdovia z Ljetavy, zo Svinnej, z Podhoria, z Brezian, z Pleban-Lehoty, zo Závodov a z Babkova. Cieľom polepšenia hmotného polohy chudobných malých gazdov utvorilo sa pre týchto sedem obcí mliečarske družstvo, ktoré má už dosiaľ 88 členov so 138 účastinami. Cieľom poskytovania

úveru pre malých do gazdovského kruhu patriacich gazdov a cieľom ľahšieho zadováženia potravných článkov založili v Ljetave aj úverkové a potravné družstvo; do úverkového družstva zapísalo sa 112 členov so 174 účastinami v cene 8700 korún.

Vstal z mrtvých. Smutne sa začala, ale tým veseljšie sa skončila tá udalosť, ktorú z obce Remete (stol. satmárska) oznamujú. Tu totižto v 54. roku svojho života zomrel tamojší obyvateľ Pavel Burnár, ktorý síce rád pijaľ pálenku, veľa trovil, ale po ňom predsa len zostalo volačo majetku. Ako zomrel prišli dedičia a v susednej izbe dedili sa na majetku a ani im neprišlo na rozum oplakávať mrtvého. Hodina pohrabu bola ustálená, a keď kňaz prišiel pred dvere izby, v ktorej bola mrtvola vystretá, odrazu sa dvere z dnu otvorily a z izby pružnými krokami vyskočil — Pavel Burnár. Radujúci sa príbuzní sa natoľko naľakali, že sa rozprchli, ako dáke naplašené vrabce. Burnár totižto nezomrel, len že bol veľmi opilý. Keď zazrel svoju rakvu, chutne sa zasmial a veselo si sadol ku prikrytému stolu, od ktorého sa naplašení príbuzní rozprchli a keď sa pred večerom priatelia po jednom opovážili nakuknúť do domu smútku, Pavel Burnár zase poriadne docenganý sedel pri stole a veselo si popijaľ na slávu svojho z mrtvých vstania.

Odmeňovanie dobytku. Gazdovský a lesnícky spolok stolice trenčianskej tohoto roku odmieňa na piatich miestach v *Beluši* a v *Bánovciach* kone, v *Melšičiach*, vo *Velkej Bytči* a vo *Varíne* rožnú lichvu. Rozdeľia súhrnom 2900 kcorún, ku ktorej summe prispeje minister orby, hornoviediecka pomocná expositúra a aj gazdovský a lesnícky spolok stolice trenčianskej.

Alkohol a hriechy. Podľa výkazu jedných viedenských lekárskejších novín v Dolnom-Rakúsku sa v posledných rokoch v pondelok 125, v útorok 69, v stred na vo štvrtok 62, v piatok 48, v sobotu 103 a v nedeľu 254 zločinov spáchalo. Tieto čísla zrejme ukazujú, že najviac hriechov spáchajú ľudia v tie dni, v ktorých najviac pijú. Preč s alkoholom!

Drahé husle. V Londýne dali nedávno na jednej licitácii za jedny husle 22 tisíc korún, za druhé 4000 kor. a za tretie 3000 kor. Aj to je známe, že raz predaly sa jedny husle sa 49 tisíc korún.

Ohne v hlavnom meste. V Schlickovej železolejári a fabrike na stroje, nachodiacej sa na vonkajšej Vacovskej ceste, 26. júla popoludní pustošil veľký oheň. Na šťastie ohňu ľudský život nepadol v obeť, lenže dvadsať ľudí bolo ranených a traja z nich nebezpečne.

Nebezpečný oheň vypukol popoludní asi o 2. hodine. Ghytila sa strecha veľkého skladu na mustry a plamene čoskoro prešlihly aj na budovu direkcije fabrike a na iné dielne. Za niekoľko minút fabrika v dĺžke asi 30 metrov horela.

Podobne veľký požiar zúril 29. júla v dome kníhtlačiarne «Athenaeum» na Rákócziho ceste ale sa ho ohňohasičom prv podarilo zahasiť, ako by bol zapríčinil

väčšiu škodu. Škoda je síce aj takto veľmi veľká, ktorá sa ale cestou assekurácie nahradí. Oheň vypukol popoludní o $\frac{3}{4}$ na 1. hodinu na povale budovy, kde robotníci ešte aj pred príchodom ohňohasičov začali hasiť oheň, čo s dost odbornou znalosťou konali, lebo ich to učí jeden ohňohasičský dôstojník. Lenže proti takému veľkému ohňu boli málomocní a oheň sa vždy viac a viac rozširoval. Na šťastie ale čoskoro vyrukovali ohňohasičia, ktorí po polhodinu trvajúcej tuhej práci oheň lokalizovali. Oheň zničil len jednu časť knižného skladu, ale dym a voda už väčšiu škodu narobili. O $\frac{1}{2}$ 2. hodine oheň už bol zahasnený.

Najstarší kňaz na svete. V Lissewe (západné Prusko) minulý týždeň v 102. roku veku svojho zomrel vicedekan Stanislav Machorski, ktorý bol najstarším rímsko-katolíckym kňazom na svete.

Mäso zo sbesenéj kravy. Mäsiar v Slovenskom Pravne (Tótpróna, stol. turč.), istý N. Griger od jedného gazdu z Kalamenovej od poly za darmo kúpil jednu kravu, ktorú zabil a mäso vysekal. Len neskôršie sa prezvedelo, že zabitú kravu na jar pohrýzol besný pes a že aj krava za veľmi podozrivých príznakov ochorela. Vrechnosť zaviedla vyšetrovanie a už posiaľ blízko 30 osôb zaviezli do Pasteurského ústavu do Budapešti.

Vlámal sa do potravného spolku. Z Turian (stol. turč.) píšu, že sa do obchodu tamojšieho potravného spolku vlámal zlodej, odkiaľ odniesol tovaru v cene asi za 53 korún. Žandári zlodeja vystopovali v osobe jedného zvrhlého turianskeho obyvateľa Jána Buricu.

Pozor na deti. Z Baňskej Bystrice píšu, že sa tam minulý týždeň viac malých detí spolu kúpalo v Hrone a dve z nich sa voláko dostaly pod plte. Jedno z týchto dieťať sa zachránilo, ale to druhé, sotva ešte 3 ročné dievčaťko prúd vody zachytil a jeho mrtvolu ešte anti posiaľ nenašli. Rodičia, pozorujte si na dietky a nedovoľte sa im na nebezpečnom mieste kúpať.

HOSPODÁRSTVO.

Stav poľného hospodárstva.

Krajinské Družstvo hospodárske 29. júla o stave poľného hospodárstva uverejnilo nasledujúcu zprávu:

Stolica nižnobelohradská. Na území stolice pšenica podarila sa stredne. Kukurica pekne sa vyvinula následkom dažďov, vo viniciach mnoho škody narobil ľadovec, zdravotný stav lichvy je dobrý, pasienky následkom mnoho dažďov sú pekné.

Arad. Veľké horúčosti posiaľ ešte nenarobili škody, jestli ale dlhšie potrvajú, vyvinutie kukurice zasekne. Pšenica miestami plno sype.

Baja. Suché a horúce počasie, ovos ešte žnú. Pše-

nica priemerne menej dáva o 100 kilov ako očakávali. Kukurica sírne potrebuje dažď.

Balassagyarmat. Po zdhľavých prškach nastaly hrozne horúčosti tak že by zas dažď bol potrebný. V žatve pokračujú. Oziminy sú horšie ako stredné. Jačmeň je pekného zrna a sľubuje dobrú úrodu. Kopaniny sú pekné, krmu posiaľ nechýba, z viníc ale bude slabá úroda.

Debrecen. Panujú veľké horúčosti v mlatbe nepretržene pokračujú.

Győr. Na úzami stolice daly priemerne z uhorského jocha: pšenica $4\frac{1}{2}$, raž $5\frac{1}{2}$, jačmeň 7 m. centov. Ovos kosia, očakávajú dobrú úrodu. Na kopaniny potrebný je dažď.

Kaposvár. Pšenicu a raž už zožali. Z jedného jocha dáva priemerne: pšenica 8—9, raž 8, jačmeň 6 m. centov. Panujú veľké horúčosti, ktoré ale mlatbu nehatia.

Léva. Panujú suchá a horúčosti čo ale nehatí žatvu. Jačmeň už zožali, sype veľmi dobre. Pšenicu včul začali žať, slamy má málo, zrno ale veľmi pekné.

Miskolc. Od jedného týždňa nebolo dažďu, horúčosti neprekážajú žatvu. Výsledok úrody ešte nemožno ustáliť.

Nagybecskerek. Výsledok úrody je priemerne 750 kilogramov od jocha. Obylie je peknej barvy, dobrej jakosti a váži priemerne 778 kilogramov. Kukurica sa pekne vyvinuje. Výhľady sú na bohatú úrodu. Dažď je potrebný.

Nagykanizsa. Úroda je dost dobrá. Panujú veľké horúčosti následkom čoho je málo sena a dateliny. Dažď by bol potrebný. Vinice sľubujú dobrú úrodu.

Nagyszeben. Počasie je prajné na žatvu. Kukuriciam, repám a otavam hrozne škodi do 44 stupňov veľká horúcosť, ktorá ich aj jestli čoskoro nebude pršať celkom vysuší.

Nagyszentmiklós. Nastalo stále teplé počasie. Žatvu zakončujú. Pšenice z jedného jocha očakávajú 6—8 $\frac{1}{2}$ m. centov. Jarný jačmeň miestami sype 8—9 m. centov, niekde i viacej. Zrno je pekné a zdravé. Ovsu bude málo.

Nagyvárad. V biharskej stolici začali mlátiť. Dľa doterajších zpráw pšenica z jedného jocha sype aj nižšie 5 m. centov. Miestami bude sypať možno ešte horšie. Jariny sú dost dobré. Na kopaniny veľmi potrebný je dažď.

Nyitra. Suché a teplé počasie. V žatve pokračujú po všetkých stranách, miestami začali už aj mlátiť. Listie kukurice skrúca sa od horúčosti, následkom ktorej aj repa mnoho trpí. Dažď je veľmi potrebný.

Pancsova. Pri pohodlnom počasie penáhľajú sa s mlatbou Pšenica dáva z katastrálneho jocha 7—8 m. centov. Kukurica je veľmi pekná, potrebuje ale výdatného dažďu.

Sopron. Panuje stále veľká horúcosť. Úroda na území stolice je rozličná. Krumple, cukrová a krmná repa sľubujú hojnú úrodu. Vinice stoja veľmi pekne.

Szatmár. Žatvu už celkom zakončili v mlatbe pokračujú. Dľa doterajších prôb z jedného, katastrálneho jocha sype: pšenica 6'80—7, raž 6'30—6'70 a jačmeň 6'40—6'80 m. centov. Z kukurice a repy očakávajú dobrú úrodu. Vo viniciach zvláštne fajty zničila peronospora, obyčajné fajty ešte dobre stoja.

Temesvár. Pekné počasie a veľké horúčosti. Dľa doterajšieho výsledky mlatby zbozie dáva z jocha 8—9 m. centov. Kukurica stojí pekne, potrebuje ale čoskoro hojného dažďu.

Versecz. Žatvu zakončili, s mlatbou sa ponáhľajú. Úroda tohoto roku je ako bola vlani.

Zalaegerszeg. Počasie obrátilo sa k lepšiemu, tak že pri terajšom suchom teple pokojne môžu vybavovať práce kolo žatvy a mlatby.

Zenta. Následkom neslýchaných horúčosti začína schnuť kukurica.

DOPISY.

Nagybéléc (stol. nitr.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krešťane».

Zo všetkých strán čítam dopisy v našom Krešťane, len z Veľkých-Béléc nie a preto včul aj ja niečo napíšem, keď sa na túto úlohu odo mňa súčasne nenašiel. V našej obci sú veľké premeny. Poneváž stará ovoda už viacej cieľu nezodpovedala, uzavreli sme jednohlasne, že si novú ovodu vystavíme, medzi nami totiž není ani jedného človeka, ktorý by si dobrodenie tohoto ústavu vysoko nevážil. Do starej ovody len veľkobélické deti chodily, ale do novej už aj malobélické budú chodiť. Nová ovoda stavá sa pri novej škole; je práve tak veľké stavanie, ako aj nová škola. Nová ovoda koncom mesiaca augusta odovzdá sa svojmu cieľu.

Zo starej ovody urobíme si gazdovský kruh, ktorý sa už aj utvoril, štatúty jeho minister orby už aj potvrdil. Dom starej ovody tiež máme prestaviť, aby tam údovia tohoto kruhu mali dostatočného miesta zdelávať sa, ba aj česťne zabávať. Gazdovský kruh má včul 130 údov. Taksa členovská obnáša 2 kor. Dovčulku svet po službách božích popoludni rozošiel sa po krémách, kde občanov židí len tak trpeli jestli u krémára si niečo aj rozkázali. Na budúce môže sa každý v gazdovskom kruhu so svojimi spoluobčanmi porozprávať, zabaviť, noviny všeliaké prečítať bez toho, že by tam krajcara stroviť musel. Teda otvoril sa majúci gazdovský kruh bude spolu aj čítací spolok, lež bude povolaný aj k tomu, aby ľudia ku sporivosti navykali. Preto aj nech si nikto nezfažuje zaplatiť za členovstvo tie dve koruny, bo tieto dve koruny iné druhe koruny mu zošporujú.

Aby ale u nás ľudia skutočne ku sporivosti privykali, práve včul si zakladáme úverkový spolok. A preto

naš p. farár Štefan Paska dňa 25. júla v kostole nás vyzval, že ktorí sme údovia Jednoty katolíckej a — 120 nás je — aby sme po litaniách do novej školy prišli, kde nám zasek jako on, tak aj p. Kvassay zreteľne predniesli, všetko v čom záleží úverkový spolok. Na jejích prednášku hneď tam na flaku 80 občanov vstupilo do úverkového spolku a asi 140 akcií bolo značené. Cena jednej akcie ustálená je v 25 korunách. Aj tento úverkový spolok bude v dome gazdovského kruhu, ale až potom, keď sa dom starej ovody prestavi. Zatiaľ utiahneme sa vo volaktorom privátnom dome, úfame sa aj, že on náš ľud preporodí.

Nemôžem sa ale zdržať, aby som našim milým rodakom ešte jednu radostnú novinu neopísal. Behom tohoto roku ešte asi s počiatkom septembra otvorí sa u nás jedon katolícky sklep; asíce pomocou Štefana Reiszela, statočného to katolíckeho kupca žabokreťského, jeho vlastný brat: Ján Reizel u nás sklep otvorí, kde všetko to a za tú istú cenu bude k dostaniu, jako aj u jeho brata v Žabokreťoch. Tomuto novému katolíckemu sklepu občania sa veľmi tešia. Dovčulku u našich židov všetko o mnoho drahšie sme museli kupovať. Na budúce to už prestane. Sme prichystani na to, že jaknáhle Ján Reizel tu sklep otvorí, aj naši židáci s cenami hneď pojdu dolu. Ale jejích namahanie marné bude. Nebodaj tak budu robiť, jako robiť náš žida mäsiar Šimko, keď tu katolíck Hoffmann jatku otvoril. Dokial sem Hoffmann neprišiel, Šimko sekal dosť plané mäso po 50 krajciarochoch. Keď ale aj Hoffman tu otvoril jatku, hneď padol z ceny 56 krajciarov na 40 krajciare za kilo hovädziny, čo po obci dal aj vybubnovať, lež darmo! Lebo i ten najchudobnejší sluha radšej išiel k Hoffmannovi, bár uňho kilo hovädziny 44 krajciarov koštovalo ako ku Šimkovi. Ešte aj včul svet verne vydrží pri Hoffmannovi, sme s ním všetci veľmi spokojní, je uňho každý deň do poludni k dostaniu: hovädzina, telacina, bravčovina, čerstvá slanina, masť ba aj dobré virštle. Jako sme teda s Jankom Hoffmannom úplne spokojní, tak budeme spokojní aj s novým katolíckym sklepnikom: Jánom Reizelom. Občania podporujte ho, uňho bude všetko lacnejšie, lepšie a aj na miere bude každý spravodlivo obslužený. Nedašovčani, Navojovčani, Malo-bélicani, **podporujte vašu krv: katolíka!** Jan Reizel tam bude byvať, kde je včulek notárska kancelária.

Občan.

***

Z Námestova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojích riadkov v našom oblúbenom «Krešťane».

Na Vavrečke ako známo utvorila sa Katolícka Ludová Jednota, na čom oduševnene pracovali páni kapláni námestovskí a horlivý pán učiteľ vavrečský. Výsledok bol krásny. Teraz nas len to znepokojuje, prečo jej neutvorili tu u nás, v Námestve? Veď aj my sme veriaci katolíci! Nuž či by sa nám nebolo patrilo prv

vstúpiť do Jednoty jako Vavrečanom? My, mestania, ktorí sme mali dobrý príklad dať dedinám okolitým, ostali sme v haňbe. A veru dobre by bolo každému vernému katolíkovi vstúpiť do tej Jednoty, dobre by sa bolo nám katolíkom sdružovať v skalopevnom tábore, lebo kto môže predvídať, jaká vláda vezme do rúk opraty? Či snáď nie dáka slobodnomyseľná, či snáď nevstane z mŕtvých starý liberalismus? Drahí bratia môj, nasledujte Vavrečanov!

Tak sa mi zdá, že by mnoho privržencov mala u nás Katolícka ľudová Jednota len že sa najdu niektorí odbojníci, ktorí buria proti nej. Nenačím tu myslieť na židov, ktorých — pobočne buď rečeno — dosť hodnú kopu máme tuná (vyše 500). Priemerne viac ako v Krakove! Nech sa ale uikto neľaká — nepriatelia katolíckej ľudovej Jednoty u nás sú katolíci! A kto sú oni? Páni bankári! Ano bankári, bo aj my máme bankárov lenže ešte horších jako je Justh a jeho druhovia. Sú to páni úradníci z ľudovej banky.

Pred niekoľkými rokami založili sme tuná ľudovú banku ktorá bola od základu katolícka, z katolíckych peňazí založená! Lež, jako to dobre zrámo, ani jedného náboženstva údovia nepodporujú sa tak na vzájom, jako práve dievky opravdovej viery: katolíci. Túto veľkú lásku a oddanosť, no nie menej aj dôveru, najväčšími skusujeme u nás a menovite v ľudovej banke. Miesto toho, aby do opravde katolíckych rúk boli složili svoje ťažkovyrobene peniaze, dovedli nám do tej banky dvoch luteránov, no samo sebou sa rozumie, že nie s tým cieľom, aby ich spravili katolíckmi, ba radšie jako sa mi zdá — oni by ich nasledovali. Teda tí katolíci, (?) tí úradníci buria proti sdružovaniu sa katolíkov, proti katolíckej ľudovej Jednote. Jako by aj nie, veď oni nenapomáhajú katolíka, hlásajú heslo: svoj k svojmu ale jeho opravdový smysel nevedia, alebo aspoň ho neplnia, nechovajú, nedržia sa dľa neho, ačpráve opravdová láska k blížnému nám prikazuje, aby sme najsamprv sýna našej cirkvi katolíckej, drahého brata nášho podporovali, napomáhali a len potom nasleduje iné.

Kýdiv teda, že buria proti katolíckej ľudovej Jednote! Veď oni predplácajú na ten možno na celom svete najbezbožnejší časopis: «Népszava», ktorý najväčšími búri proti katolíckej cirkvi, napáda kňazov, potupuje každého opravdového katolíka. Keďby len ešte predplácali, lež bezbožné zásady týchto novín ešte aj rozsievajú medzi našim dobrým ľudom. A to má byť banka katolícka! (?) Pravda že, potom takí buria proti všetkému, čo je katolícke, čo je vznešené a spasonosné, teda aj proti katolíckej ľudovej Jednote.

Ešte máme jednu novinu, ktorú nemôžem zamlčať: spomenúť musím voľbu na notára. V tejto novine najzvláštniešie je to, že trestaného života, teda v žaláre sedivšieho chcú spraviť námestovským notárom. A to len preto, lebo sa to jeho múdrosti pánu hlavnému ľubi. Nakolko si váži takýmto počínaním úradovanie náš pán hlavný, možno ani nemysli na to jeho múdrost. Jakože

môže dôverovať ten ľud takému úradníkovi; jakúže môže mať vážnosť ten úradník, ktorému bár ktorý korpel na oči môže vyhodit: «Kedy že už zase pôjdeš leťovať do «hládku?» Takýmto spôsobom utratia na svojej hodnosti aj iní úradníci. A potom jaký príklad dávajú námestovcom takýmto počínaním, že len bývali väzeň môže obsiahnuť a to ľahunko, — keď sa to pánu hlavnému ľubi — dobrý dochôdok prinášajúci úrad? No veľmi sa divím tomu, že moji drahí spoluobčania aj len pristali k tomu, že si takého vyvolia. Netreba v tom páde na ničie sladké slová počúvať, lapte sa svojho rozumu, kým je ešte nie neskoro! Pravda, že niekedy aj zo zlého človeka, môže sa stať dobrý, jako z lotra na pravej strane kríža visiaceho, ale ja s porekadlom len tak povedám: zo psa nikdy nebude slanina!

Drahí bratia a spoluobčania moji, úpenlive vás prosím, premente svoj úmysel, lebo ten váš sľub je zlý, nepravý; nevyplnenie jeho a vyvolenie opravdového katolíka, je povinnosťou každého správne smýšľajúceho katolíka, ktorý nikdy nehlasuje na luterána. Veru mi je do plaču nad pomerami nášeho mesta.

Občan.

* * *

Nížné-Lapše (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Ráče prosím vo vašich novinách nasledujúci dopis uverejniť. «Katolíci do jedného tábora lebo sila je len v sjednotení!» Tohoto vznešeného hesla sa držali horliví občania nižno-lapšanski, keď sa dňa 18-ho júla večer v školskej miestnosti hŕfne sošli aby učast brali na tej porade Jednoty Katolíckého Ľudu ktorú sriadil ich všestranne milovaný a zblaho ľudu neunávene pracujúci pán farár. Shromaždenie začalo sa s odspievaním pápežskej hymny. Potom rečnil o potrebe seba obrany katolíkov miestny duchovný Franc Kompanyik. Richvaldsky farár rečnil o povinnosťach údov Jednoty. Vysvetlil im to, že jestli chcú prísť ku tej úcte a ku tým právam, ktoré roľníckému stavu, ako základu ľudskej spoločnosti nevíhnutne patria, musia s terajším vzdelaným svetom pokračovať t. j. tiež sa vzdelávať; čo ináč nemôžu obsiahnuť, len usilovným a pozorným čítaním dobrých katolíckych novín, časopisov (aké sú Krestan, Naše Noviny, Posol b. Srdca Ježišového, Sv. Rodina, Sv. Adalbert) a kníh ktoré posiela ľudu za veľmi ľavnú cenu Spolok sv. Vojtecha. Na konci veľmi poučnú a zaujímavú prednášku držal hanušovský pán dekan Peter Krávecz o kresťanských potravných spolkoch. Zo života vziatými príkladmi poukázal na to, že sme ohľadom kupectva a obchodu veľmi zaostali, takrečeno otrokmi boli istých dovandrovaných živlov a že je už najvyšší čas, aby sme precitli z dlhej zkazonosnej nedbanlivosti a už raz aj v tej veci zaujali to miesto, ktoré nám celým pravom patrí. Krestan má len krestana podporovať! Každého človeka, nech je akejkoľvek viery máme si ako obraz boží vážiť, ale zo svojého ani za mak nesmieme popustiť. Na návrh pána dekana sa jednodhlasne uzavrelo,

aby sa ústredna kancellar a Jednoty Katolíckého Ľudu požiadala, žeby sa postarala o to, aby sme do našej z 33 dedín pozostávajúcej katolíckej Magury aspoň jedného dobrého katolíckého doktora dostali. Aj to sa uzavrelo, že toho katolíckého advokáta, ktorý sa v jaseňi v Starejši usadliť má, všemožne podporovať budeme. Z tým ešte miestny pán farár oduševnene povzbudil svojich farníkov, aby si všimli prednesené naučenia a podľa nich sa držali. Konečne sa ešte poďakoval rečníkom za unovanie, prítomným za pozornosť a tak zaklúčil poradu. Nálada bola počas celého shromaždenia veľmi dobrá, počet údov poriasol. Prítomných veľmi rozveselil gramofon richvaldského katolíckeho mládeneckého spolku ktorému nektori gazdovia na znak svojej vďačnosti darovali 6 kor. 30 hal.

Milí Lapšania už teraz len hor sa do práce! Pokračujte v tom dobrom, čo ste ohľadom školy, konzumu a Jednoty začali, lebo podľa slov Sv. Pisma, len ten, kto do konca vytrvá, bude korunovaný!

S Bohom do videnia

Úd Jednoty.

***

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Kreštane».

Svoj k svojmu! Pekne dni budú dňa 2., 3., 4. augusta v Novej-Vsi (Igló). Vtedy majú synovia nášho krásneho a svetochymného Spiša, ktorí po celej našej krajine vo všeliakých vážnejších úradoch sú zamestnaní, krajinský kongress t. j. sjazd vidržiavať. Na ten kongress sa doteraz už mnohí naši krajanovia z každej strany našej drahej vlasti hlásili.

Programm slávnosti je nasledujúci: 2. augusta večer o 5. hodine košická honvédska banda bude hrať na ringu; večer o osmej nasleduje obznámujúci večierok v hostinci «Vigadó.» 3. ho augusta: Ráno hrá ten istý vojenský hudobný sbor po meste. Predpoludním o 10. hodine je v hostinci «Bányász» kongressové zasadnutie s nasledujúcim programom: 1. Spieva sa krajinská hymna. 2. Zahajujúcu reč drží gróf Vidor Csáky z Harhova. 3. Hostov privíta hlavný župan Geyza Salamon. 4. V mene stolice ich privíta podžupan dr. Ludvig Neogrady. 5. V mene mesta ich pozdraví mestanosta Kornel Folgens. 6. Za privítanie sa v mene hostov poďakuje Štefan Kray predseda kráľovskej tabule v Segedine. 7. Gimnaziálny direktor Mikuláš Fischer bude držať prednášku o tom, ako povstala myšlienka kongressu a o cieľu tohoto. Za tým nasledujú všeliaké návrhy. Kon-

gress sa zaklúči s odspievaním krajinskej hymny. O jednej je v hostinci «Vigadó» spoločný obed. Večer o osmej je v divadle koncert a potom v hostinci «Vigadó» tanec. 4. ho augusta nasleduje výlet do Iglófüredu.

To bude prvá taká schôdska v našej krajine a pekný dôkaz lásky a prítulnosti, s ktorou sa synovia našej milej stolice, nech sú bárs kde po krajine, chovajú k svojmu rodisku.

V mene božom pojdeme teda ako verní Spišiaci do Novej-Vsi a ukážeme tam, že sme dobrí synovia našej drahej uhorskej vlasti!

Verný Spišiak.

***

Od Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Ráďte mi dovoliť aby som opísal jeden prípad ktorý nedávno ušiel sa so mnou. Vybral som sa do Lučenca ovce kupovať. Kúpa podarila sa mi, a ja stádo hnal som domov cez Zvolen. Tu stretol som sa s inými hajčiarimi, ktorí tiež ovce hnali. Ľudia títo dobre boli podgurášení, lebo ako nám rozprávali, pristavili ich zvolenský hájníci a prinútili ich k tomu, aby im oldomáš zaplatili a ešte aj 5 korún dali zato, že ich cez chotár volne pustia. Ja vidiac stav hajčiarov a aj to, že jejich stádo je roztrasené, chcel som im vyhnúť, preto som moje ovce zahnal na jeden malý prieloh. Viac mi nebolo treba. Jak to spomenúť hájníci zočili, bežali za mnou a s veľkým krikom zahnali moje stádo na dvor zvolenského mestského domu. Ja som sa dopytoval na rychtára, aby mu vec rozpovedal a aby som od neho sentenciu dostal. Rychtára už ale na mestskom dome nebolo a tak prinútený som bol na dvore i s ovcami nocovať. Dopytoval som sa na toho gazdu, ktorému som vraj škodu urobil. Hájníci na to voviedli ma do hostinca, kde ten istý majiteľ popíjal. Na udanie hájníkov zaraz ma na 20 korún posúdil a len na veľkú prosbu odpustil mi 4 koruny. Ani ma nevypočul, ani sa o škodu nepresvedčil lež ma sveveľne posúdil, bárs k tomu práva nemal. To sa mi ešte nikdy neprihodilo. Povedať môžem, že utešený poriadok panuje vo Zvolene. Tak sa mi zdá, že tam hoc kto môže byť svevolným rychtárom. Je to spravodlivosť!

J. Kocirik
gazda.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan-a»!**

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastille

ktoré za desať minút zastavia najtuhš
migrén-hlavy bolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekármi odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko..

Rozmary a žarty.

Opatrný. Vnuk: Detko! máte dobré zuby?

Dedo: Synku, veru ja už žiadnych nemám.

Vnuk: Prosím vás teda, schovajte mi tieto lieskovce.

Na koho sa podobá? No, — sputuje sa svokor svojej manželky, keď prišla z prvej návštevy u mladého páru — akej že je fajty ten náš Gašpar?

— Bojim sa, že je z tej najkomisnejšej fajty, — odpovedá svokra. — Keď ho vidím, vždy mi ty prides do rozumu.

Vyzvanie.

Pod vedením nižšie podpísaných, dňa 23. augusta bežiacého roku z okolia sempeckého pôjde processia do Maria-Celly. S touto processiou môžu ísť veriaci maďarského i slovenského jazyka. Púť bude trvať 6. dní. V 1-vý deň pôjde sa s vlakom až do Lilienfeldu, kde sa vybaví pobožnosť krížovej cesty na kalvárii. — V 2-hý deň pôjde sa peši z Lilienfeldu ku Sv. Anne. — V 3-tí deň od sv. Anny peši do Maria-Celly. — Vo 4-tý deň v Maria-Celle vybaví pútnici svoju pobožnosť. — V 5-tý deň pôjde sa vlakom z Maria-Celly do St. Pöltena; odtiaľ vlakom do Krumnusbaumu a prez Dunaj do Máriataferlu. — V 6-tý deň navratia sa pútnici s vlakom do Viedne, tam obhliadnu kostol sv. Štefana a večer o pol 7-mej príjdu do Prešporka, odkiaľ s večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokolvek kraju prichádzajúci, sijdu sa dňa 23-ho augusta ráno pred siedmou hodinou na prešporskej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o štvrtí na 8-mu pohnú sa s vlakom do Viedne. Cesta po železnici z Prešporka do Prešporka, aj so všetkými processio-nálnymi útratami, tak že žiadnej bočnej sbierky nebude, stojí 15 korún 70 halierov. Kto chce ísť s touto processiou, ten spomenutú summu do 20-ho augusta poslať musí na túto adresu: «Plébánia Hivatal» Egyháza, u. p. Pozsony-Királyfa.

Nižepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčasťnili.

Pavel Olasz.

Viktor Maszárík,
farár v Hasféri.

Odkazy redakcie.

F. K. K. Prijmite našu uprimnú sústrasť. Poteš Bože zarmútených.

B. P. B. Prosíme o zprávy z vašich krajov.

I. K. Sz. Asi dve veci sa opakovali, preto aj vystaly.

V. Z. N. Skalické zas neprišli. Snáď ich daaká nehoda potkala.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 31. júla.

Uradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 28·25—29·30, stolnobelohradská K 28·00—29·00, peštianska K 28·10—29·10, banátska K 29·00—30·00. — *Raž*: prvotriedna K 19·40—19·55, druhotriedna K 19·20 do 19·45. — *Jačmeň*: prvotriedny K 17·40—17·80, druhotriedny K 15·40—15·80. — *Proso*: K 18·00 do 20·00. — *Ovos*: prvotriedny K 20·30—20·80, druhotriedny K 19·90—20·20. — *Kukurica*: K 15·65—15·85. *Repica*: K 27·00—27·40.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
č.	23·00	22·60	22·20	21·70	21·30	20·80	19·40
		č.	7	7½	8		
		K	17·60	15·80	7·80		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5·90, hrubé K 5·90.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 21·50—22·50, fazuľa strakavá K 15·50—16·00. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 28·00—33·00, lúpaný K 24·00—51·00. — **Šošovica**: čistá K 30·00—50·00. — **Konopné semä**: K 18·00 do 19·00. — **Mak**: K 57·00—58·00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107·00—108·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 165·00—166·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 143·00—147·00, 3-kusová K 149·00—150·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Datelinové semä: Červená datelina K 130·00—135·00, lucerna jasnozrná K 130·00—140·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1908.) K 18·50—19·25, bosenský (z r. 1908.) K 22·00—23·00 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1908.) bosenské (100 kusové) K 8·50 do 9·00, (z r. 1908.) srbské (100 kusové) K 8·00—8·50 po 50 kilogramoch.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom 173·50 do 174·25. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48·00—49·00.

Petrolej: Fiumánsky krištálový K 35·00, fiumánsky White-Star (***) K 29·00 za 100 kilogr.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5·20—5·50, žlté K 6·50—6·80 za 100 kilov.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 80·00 do 80·50, kockový K 82·00—, žltý K 80·00—80·50 za 100 kilogr.

Vajcia: prima uhorské K 96—97, od Tisy K 93—94, sedmohradské K 95—98 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·60—2·80, k vareniu K 1·60—1·90, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mení si vypožičkať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo sponoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťažkostiach. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s davaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy barierský, lebo v celkosti alebo v čiastkách bez všetkých pobocných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohlade. Ústav na jednoducho listi bár komu ochotne odpovedá.

Za čistotu záruka 30.000 korún.

SCHICHT
jeleňa mydlo je najlepšie.

Schichtové jeleňa znaku mydlo pre mimoriadne výborné vlastnosti jeho potrebovať sa môže ku všemožným celom čistenia: K osobnému čisteniu, ku praniu najťažšej a hrubej bielizne, barvených látok, ku čisteniu kuchynského a izbového náradia, pokrovcov, domácich zvierat atď. atď. Dorába sa z najlepšej vyberanej hmoty.

Na predaj.

V najúrodnejšom kraji Slavonie v stolici Pozsega na predaj je majetok 42 jochov, rátajúc joch po 1600 □ siah. Z tohoto je 15 jochov vnútorný pozemok role a lúky, ostatne role a lúky ležia na blízku. Na majetku nachodí sa: 30 vozov sena, 5 kusov švajčiarskych kráv, 5 kusov 1 ročných švajčiarskych teliec, 3 kone, 8 kusov ošípaných. Na rolách sú 3 jochy kukurice, 2 jochy zemiakov, dóm aj zbožie na siatie. K majetku patrí aj 16 jochov čiastka z obecnej hory a pašé. Všetko toto a celohospodárske zariadenie je na predaj za 30.000 korún; z tohoto 11.000 korún môže ostať majetku intabulované pri zplácaní 4³/₄% úrokov s amortizáciou ostatné dlá dohodnutia sa v hotovosti. Obširnejšie vysvetlenie v akejkoľvek reči dáva Ján Kanizsal mliečarský majster Antunovac, stol. Pozsega Železničná stanica Poljana.

Oznamy prijíma
administracia

'Krestan'

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28

Rušeň!

!!! S 18 prvým vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

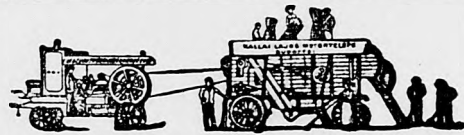
Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporuča najvreljej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za výborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj prítomnosti !!
Bez strojníka ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatim atď.
Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podávajú.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko

Rušeň!

Osožné a chytré prevedenie parcellovaní.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovaní a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaní, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaní (rozumie sa práca právny, merníckymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovaní ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody polučinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovaní. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovaní. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaní: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára není potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.